

רשימות

בפרשת השבוע

פרשת שמיני

פרק ט' פסוק ז'
קרב אל המזבח

רש"י: שהיה אהרון בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת [תורת כהנים ט' ז']. צריך הסבר, על מה הבושה, ולמה ירא לגשת? וגם צריך להבין את תמיהתו של משה רבינו, למה אתה בוש לכך נבחרת, הרי זאת מציאות שהוא בוש, ואיך יעזור זה שהוא נבחר לכך, לעצור את הבושה? אפשר להסביר זאת על ידי לשון חז"ל המובא ברש"י לקמן, על הפסוק [ט"ז, ל"ד] "ויעש כאשר צוה ה' את משה", "ולהגיד שבחו של אהרן, שלא היה לובשן לגדולתו, אלא כמקיים גזירת מלך" [תורת כהנים טז, פה].

לפי דברים אלו יש לדייק שהבושה היא מגדולתו של עצמו, פירוש שיהיה לו גאווה מזאת, והבושה שלו היא בגלל מידת הענוה שבו, והיה ירא מהגאווה, ומשה רבינו שהבין טוב את בושותו של אחיו שהרי היה עניו בעצמו כמו שנאמר עליו [במדבר י"ב, ג'] "והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" אמר לו, לכך נבחרת, שיעשה הציווי כמקיים גזירת המלך, ואז לא יהיה לו שום מחשבות גאווה וממילא לא יתבייש, כי אם חושב חזק בלבו רק על קיום המצוה ושהיא גזירת מלך, אזי לא יהיה לו מחשבות לא רצויות.

ויש ללמוד מכאן לכל אדם שמתבייש לעשות מצוה או איזה מעשה טוב, שיעשה המצוה ויכוין שמקיים מצות המלך, ואל יחשוב על בושותו.

פרק ט' פסוק כ"ג
ויצאו ויברכו

רש"י: אמרו "ויהי נעם ה' אלהינו עלינו" [תהילים צ"ז] יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם... ונדע שנחכר לנו עון העגל.

י"ל שנרמז במילת נעם שהוא נוטריקון מעשה עגל נמחל, גם כאן וגם בסוף מעשה בניית המשכן, קבלו את אותו ברכה ממש רבינו, מאותו מזמור שמופיע בתהילים, אלא שכאן גם משה וגם אהרון הכהן ברכו.

פרק י' פסוק ג'
וידם אהרן

רש"י: קיבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קיבל, שנתייחד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין [מפסוק ח'].

י"ל שלא רק שפרשה נאמרה לו לבדו, אלא דוקא הפרשה המיוחדת הזו, שהיא קשורה לסיבת מות בני אהרון, כמו שכתב רש"י [בפסוק ב'], "הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש", פירוש: שכמו שאהרון הכהן כבש את דבורו ושתק, כמו כן אדם ששותה יין לא יכנס למקדש, כיון שאינו יכול לשלוט על מעשיו, אלא לא ישתה ואז יוכל לשלוט במעשיו ובדבורו כמו אהרון הכהן, וגם לפי ר' אליעזר שהעוון היה שהורו הלכה לפני משה רבן, נאמרה פרשה זו, לאהרון לבדו, שכר על שתיקתו, שכן אדם שלא שולט בדבורו לבלתי הורות הלכה לפני רבו, דומה הוא לשתויי יין שאינו שולט בדיבורו ובמעשיו.

פרק י' פסוק ה'
בכתנתם

רש"י: של מתים, מלמד שלא נשרפו בגדיהם, אלא נשמתם, כמין שני חוטין של אש נכנסו לתוך חוטמיהם.

י"ל שלא נשרפו בגדיהם, כדי שכולם יראו שזה עונש מאת ה', וכולם יזהרו מכאן ולהבא, כי אם בגדיהם היו נשרפים היו אומרים חלק מהאנשים, שכיון שנדב ואביהוא נתעסקו באש, ששמו אש במחתות, נשרפו בדרך הטבע הם עם בגדיהם, וכדי להוציא מליבן של אלו, נעשה נס, ויצאו כמין שני חוטין של אש ושרפום, וכך כולם ראו את יד ה' גם בגדולים ביותר.

פרק י"א פסוק ב'
זאת החיה

רש"י: מלמד שהיה משה אוהז בחיה ומראה אותה לישראל, זאת תאכלו וזאת לא תאכלו [חולין מב]. קשה לשם מה צריך להראות כל חיה, הרי ישנם סימני כשרות לכל חיה? וי"ל שמשה רבינו מלמד אותנו דרך בהרבצת תורה, שאם מלמדים ציבור גדול, אז תמיד יהיו כאלו בציבור הרחב שלא ידעו בדיוק מה הכוונה, ויתקשו בסימנים איך הם נראים, וכדי להוציא מליבם של המתקשים בדבר, טרח משה רבינו והראה את כל החיות לכל בני ישראל למען הסר ספיקות.

עוד יש להעיר בפסוק זה

מובא במדרש רבה [ויקרא פי"ג] אמר רבי תנחום בר חנילאי משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים אחד לחיים ואחד למיתה, אמר לזה של חיים זה תאכל וזה לא תאכל, ושאינו לחיים אמר כל דבעי הבו ליה, כך אומות העולם שאינן לחיי העולם הבא כתיב בהם "כירק עשב נתתי לכם את כל", אבל ישראל שהם לחיי עולם הבא "זאת החיה אשר תאכלו".

במילים "זאת החיה" מלשון חיים כתוב עוד דבר, שאלו החיים האמיתיים, ולא כמו שחושבים ההמון שאם שומרים על כשרות ונמנעים ממאכלים מסוימים, חסר ב"חיים", אלא התורה אומרת לנו שבזה שאנו שומרים את פינו מלאכול טומאה ופיגול אנו נותנים איכות לחיינו.

מתוך הספר רשימות בפרשת השבוע לרב הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובותו haseforim@gmail.com